

BRANSCHAVTAL Skola/Utbildning

2004–2007

**Arbetsgivaralliansen Branschkommitté
Utbildning och Folkbildning**

•

**Läraryrskommittén och Lärarnas Riks-
förbunds Samverkansråd • Kommunal
• SKTF • CF m.fl.**

Innehåll

	Sida
§ 1 Avtalets omfattning	3
§ 2 Anställning	4
§ 3 Allmänna åligganden	5
§ 4 Semester	7
§ 5 Sjuklön m.m.	12
§ 6 Övertidskompensation	23
§ 7 Resttidsersättning	27
§ 8 Lön för del av löneperiod samt beräkning av timlön	28
§ 9 Ferielön	29
§ 10 Permission, tjänstledighet och annan ledighet	31
§ 11 Uppsägning	34
§ 12 Arbetstid	37
§ 13 Obekväm arbetstid, beredskap och jour	42
§ 14 Personalbostad	47
§ 15 Giltighetstid	49
Övriga avtal mellan parterna	50
Uppsägningstid enligt § 11 LAS	51

Avtal om allmänna anställningsvillkor

§ 1 Avtalets omfattning

Mom 1 Avtalets giltighetsområde

Avtalet gäller för samtliga arbetstagare anställda hos arbetsgivare anslutna till Arbetsgivaralliansen Bransch Utbildning och Folkbildning, avtalsområde Skola/Utbildning.

Mom 2 *Upphört att gälla 2002-07-01*

Mom 3 Särskilda regler för pensionärer

För arbetstagare som kvarstår i tjänst hos arbetsgivaren sedan arbetstagaren uppnått gällande pensionsålder enligt pensionsplanen, gäller följande tillägg, ändringar och inskränkningar, om inte annat överenskommits:

- a) § 5, sjuklön m.m., i den del som avser sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden, gäller endast om arbetsgivare och arbetstagare kommer överens om det,
- b) uppsägningstiden är en månad eller enligt enskild överenskommelse.

Detta moment gäller också för arbetstagare som vid anställningens början uppnått den i pensionsplanen gällande pensionsåldern.

Mom 4 Sjuklön vid tidsbegränsad anställning

För arbetstagare, som enligt § 2 Anställning, har tidsbegränsad anställning är rätten till sjuklön under de första 21 kalenderdagarna enligt § 5 Sjuklön begränsad om den avtalade anställningstiden är kortare än en månad (3 § 1 st SjLL).

Mom 5 Undantag från avtalet

Mom 5:1 Utlandstjänstgöring

Om en arbetstagare på arbetsgivarens uppdrag tjänstgör utomlands ska anställningsvillkoren under utlandsvistelsen regleras antingen genom överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren eller genom särskilt utlandsreglemente eller liknande hos arbetsgivaren.

Vid utlandstjänstgöring gäller "Avtal om social trygghet för tjänstemän vid utlandstjänstgöring" för arbetstagare som anges i nämnda avtal.

§ 2 Anställning

Mom 1 Anställning tills vidare

Anställning gäller tills vidare om inte annat överenskommits enligt lagen om anställningsskydd (LAS) eller mom 2 nedan. Vid behov av nyanställning ska arbetsgivaren pröva om redan anställd arbetstagare – som anmält intresse till ökad sysselsättning – kan erbjudas detta.

Anmärkning

Oavsett anställningsform ska arbetsgivaren underrätta respektive lokal facklig part om arbetstagare anställd enligt detta avtal.

Mom 2 Tidsbegränsad anställning

De tidsbegränsade anställningsformerna i LAS gäller med tillägg enligt nedan.

Mom 2:1 Obehöriga lärare

Obehörig lärare kan anställas för viss tid högst ett år i sänder. Visstidsanställning för obehörig lärare ger inte företräde enligt 25 § LAS till ny anställning (återanställning).

Mom 2:2 Timanställda

Avtal om anställning för viss tid får träffas om anställningen avser timanställning, under förutsättning att den sammanhängande anställningstiden inte överstiger tre månader per anställningstillfälle, alternativt är mindre än 16 timmar per helgfri vecka i genomsnitt på en fyraveckorsperiod.

Mom 2:3 Vikarier

I enlighet med LAS får avtal om anställning för viss tid träffas om anställningen avser vikariat.

Med vikariat avses

- att arbetstagaren ersätter annan arbetstagare under dennes frånvaro, t.ex. vid ledighet på grund av semester, sjukdom, utbildning eller föräldraledighet
- att arbetstagaren under högst sex månader eller under den längre tid som överenskommits mellan arbetsgivaren och arbetstagaren uppehåller en ledigbliven befattning i avvaktan på att en ny innehavare av befattningen har utsetts.

§ 3 Allmänna åligganden

Mom 1 Lojalitet, förtroende, diskretion

Förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren grundar sig på ömsesidig lojalitet och ömsesidigt förtroende. Arbetstagaren ska ta tillvara och främja arbetsgivarens intressen. Full diskretion ska iakttas såväl inåt som utåt i skolans/föreningens (motsv.) angelägenheter.

Mom 2 Bisysslor

Ingen arbetstagare får utföra arbete eller bedriva ekonomisk verksamhet för en annan arbetsgivare eller i egen regi som konkurrerar med den arbetsgivare där arbetstagaren är anställd.

Ingen arbetstagare får heller åta sig uppdrag eller bedriva verksamhet som kan inverka negativt på arbetstagarens arbete i tjänsten. Om en arbetstagare avser att åta sig ett uppdrag eller en bisyssla av mera omfattande slag bör arbetstagaren därför först samråda med arbetsgivaren.

För deltidsanställd arbetstagare är deltidsanställning hos annan arbetsgivare, för att öka sysselsättningsgraden, inte att räkna som bisyssla, under förutsättning att arbetstagaren inte leder eller har ett avgörande inflytande på verksamheten.

Mom 3 Förtroendeuppdrag

Arbetstagare har rätt att inneha statliga, kommunala eller fackliga förtroendeuppdrag. Dessa uppdrag är inte att betrakta som bisyssla.

Mom 4 Anställningsavtal

Arbetsgivare ska i omedelbar anslutning till det att anställningsavtal träffas, skriftligen för arbetstagaren klargöra anställningens villkor, i enlighet med reglerna i LAS.

Mom 5 Identitet och hälsointyg

För att få anställning ska arbetstagaren, om arbetsgivaren begär det, i samband med anställningstillfället, styrka sin identitet samt lämna intyg om sitt hälsotillstånd. Arbetsgivaren anvisar läkare samt bekostar intyget.

§ 4 Semester

Mom 1 Allmänna bestämmelser

Varje arbetstagare har rätt till semester enligt lag med de tillägg som gjorts i mom 2, 3, 4, 6:1 och 7 och de undantag som gjorts i mom 5 och 6:2. Undantag från semesterlagen har endast gjorts där detta uttryckligen anges.

Mom 2 Semesterår och intjänandeår

Semesterledighet utgår under intjänandeåret som sammanfaller med semesteråret, vilket är löpande kalenderår.

För arbetstagare med ferier utgör ferielöneår intjänandeår och semesterår (sammanfallande).

Mom 3 Semesterförläggning för arbetstagare som är tjänstgöringsfri viss tid av året (ferier)

Mom 3:1 Arbetstagare med ferier

För arbetstagare som är tjänstgöringsfri viss tid av året på grund av ferier (ingen verksamhet pågår), ska semestern inräknas i den tjänstgöringsfria tiden.

För arbetstagare som har ferier ska semestern anses förlagd till ferietid räknat från intjänandeårets (ferielöneårets) början.

Ferielöneavdragen får inte medföra att den semester som arbetstagaren har rätt till enligt detta avtal reduceras (gäller enbart betald semester).

Mom 3:2 Semesterledighet som inte kunnat förläggas till ferietid

Arbetstagare med ferier, som på grund av sjukdom eller arbetsskada inte kunnat erhålla den semesterledighet vederbörande är berättigad till och som gjort framställning utan dröjsmål om utbyte av ledigheten, kan få semesterledigheten förlagd till arbetsåret.

Mom 4 Semesterns längd

Mom 4:1 Semesterns längd är

25 semesterdagar t.o.m. det semesterår arbetstagaren fyller 39 år

31 semesterdagar fr.o.m. det semesterår arbetstagaren fyller 40 år

32 semesterdagar fr.o.m. det semesterår arbetstagaren fyller 50 år

Anmärkning

Med semesterdagar avses både betalda och obetalda semesterdagar. För arbetstagare med flera semesterdagar än 25 fastställs antalet betalda semesterdagar enligt principerna i 7 § semesterlagen.

Mom 4:2 Garantiregel

Den semester arbetstagaren har på grund av kollektivavtal eller enskilt avtal ska inte förkortas genom detta avtal.

Mom 5 Semesterlön, semesterersättning m.m.

Mom 5:1 Beräkning av semesterlön

Semesterlönen utgörs av den månadslön som är aktuell under semestern plus semestertillägg.

För arbetstagare med ferier utgörs semesterlönen av ferielön plus semestertillägg.

Med månadslön avses i detta sammanhang fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad.

Beträffande ändrad sysselsättningsgrad se mom 5:5.

Med semestertillägg avses ett belopp som erhålls per betald semesterdag och utgörs av 0,8 % av den månadslön som är aktuell under semestern.

Mom 5:2 Beräkning av semesterersättning

Semesterersättning utgörs av intjänad semesterlön som inte betalats ut i samband med semesterledighet. Den beräknas som 4,6 % av den aktuella månadslönen per semesterdag plus semestertillägg beräknat enligt mom 5:1. Semesterersättning för sparad semesterdag beräknas som om den sparade dagen tagits ut det semesterår anställningen upphörde.

Om ferielön utges är semesterersättningen 0,8 % av månadslönen per betald semesterdag.

Beträffande ändrad sysselsättningsgrad se mom 5:5.

Mom 5:3 Semesterrett vid vissa kortare anställningar

Anställning för viss tid som inte faktiskt varar längre tid än tre månader berättigar inte till semesterledighet eller ferier utan i stället till semesterersättning beräknad enligt semesterlagen.

Mom 5:4 Avdrag för semesterdag som inte ger rätt till semesterlön

För varje semesterdag som inte ger rätt till semesterlön (obetald semester) görs avdrag från arbetstagarens aktuella månadslön med 4,6 % av månadslönen.

Beträffande begreppet månadslön se mom 5:1.

Mom 5:5 Beräkning av månadslön vid ändrad sysselsättningsgrad under intjänandeåret

Om arbetstagare ändrar sysselsättningsgrad under året ska den månadslön som är aktuell vid semestertillfället omräknas i förhållande till arbetstagarens andel av full ordinarie arbetstid under intjänandeåret.

Exempel

Sysselsättningsgrad:	9 mån	100 %
	3 mån	75 %

$$\frac{1,0 \times 9 \text{ mån} + 0,75 \times 3 \text{ mån}}{12 \text{ mån}} = 0,94$$

Om sysselsättningsgraden ändras under löpande kalendermånad ska vid beräkningen användas den sysselsättningsgrad som har gällt under det övervägande antalet kalenderdagar i månaden.

Omräkning enligt detta moment ska ske vid utgången av semesteråret. Eventuell återbetalning av för mycket erhållen semesterlön eller erhållande av ytterligare semesterlön ska ske senast i februari månad året efter semesteråret eller i samband med anställningens upphörande.

Mom 5:6 Utbetalning av semesterlön

Semestertillägget om 0,8 % utbetalas vid det ordinarie löneutbetalningstillfället närmast efter semestern. De lokala parterna kan träffa överenskommelse om annan tidpunkt för utbetalning.

Mom 5:7 För mycket uttagen semester

Har arbetstagaren erhållit fler betalda semesterdagar eller mer ferielön än vederbörande blivit berättigad till under året ska återbetalning av för mycket utbetald semesterlön/ferielön ske.

Mom 6 Sparande av semester**Mom 6:1 Sparande av semesterdagar**

Arbetstagare som under ett semesterår har rätt till mer än 20 betalda semesterdagar får av överskjutande sådana dagar spara en eller flera till ett senare semesterår.

Detta får endast ske om arbetstagaren samma år inte tar ut tidigare sparad semester.

Antalet sparade semesterdagar får inte sammanlagt överstiga 40.

Arbetstagare med ferier har inte rätt att spara semesterdagar.

Mom 6:2 *Beräkning av semesterlön för sparad semesterdag*

Semesterlön för sparad semesterdag beräknas enligt mom 5:1.

Semesterlön för sparad semesterdag ska anpassas till arbetstagarens andel av full ordinarie arbetstid under det intjänandeår då dagen sparades.

Beträffande beräkning av andel av full ordinarie arbetstid se mom 5:5 första och andra styckena.

**Mom 7 **Semesterförläggning för intermittent deltid-
arbetande****

Om en arbetstagare är deltidanställd och det för arbetstagaren gällande arbetstidsschemat innebär att arbetstagaren inte arbetar varje dag varje vecka (intermittent deltidarbetande) gäller följande.

Antalet bruttosemesterdagar som enligt mom 4 ska läggas ut under semesteråret ska stå i proportion till arbetstagarens andel av den ordinarie arbetstid som gäller för heltidsanställda arbetstagare i motsvarande befattning. Det antal semesterdagar som då erhålls (nettosemesterdagar) ska förläggas på de dagar som annars skulle ha utgjort arbetsdagar för arbetstagaren.

Om både betalda semesterdagar (ordinarie semester och sparad semester) och obetalda semesterdagar ska utläggas under semesteråret proportioneras de var för sig enligt följande.

Antal arbetsdagar per vecka _____	x	antal brutto- semester- dagar som ska utläggas	=	antal semesterdagar som ska förläggas till dagar som annars skulle ha utgjort ar- betsdagar (nettoarbetsdagar)
5				

Om det vid beräkningen uppstår brutet tal sker avrundning uppåt till närmaste heltal.

Med "antal arbetsdagar per vecka" avses det antal dagar som enligt arbetstagarens arbetstidsschema är arbetsdagar per vecka i genom-

snitt under en fyraveckorsperiod (eller annan period som omfattar en hel schemaperiod).

Om arbetstagaren enligt arbetstidsschemat ska arbeta såväl hel dag som del av dag samma vecka ska den delvis arbetade dagen i detta sammanhang räknas som hel dag. När semester läggs ut på dag då arbetstagaren endast skulle ha arbetat del av dag så går det åt en hel semesterdag även den dagen.

Om arbetstagarens arbetstidsschema ändras så att "antalet arbetsdagar per vecka" ändras, ska antalet outtagna nettosemesterdagar omräknas att svara mot den nya arbetstiden.

Mom 8 Semesterlön för intermittent deltidsarbetande

Beräkning av semestertillägg, semesterersättning respektive löneavdrag vid obetald semester ska ske med utgångspunkt från antalet bruttosemesterdagar.

§ 5 Sjuklön m.m.

Mom 1 Rätt till sjuklön

Varje arbetstagare har rätt till sjuklön under de första 21 kalenderdagarna i en sjukperiod enligt lagen om sjuklön (SjLL) med tillägg i mom 3:2 andra stycket. Den närmare beräkningen av sjuklönens storlek är angiven i mom 4.

Sjuklön från arbetsgivaren fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden utges enligt detta avtal.

Mom 2 Sjukanmälan till arbetsgivare

När en arbetstagare blir sjuk och därför inte kan tjänstgöra ska arbetstagaren snarast möjligt underrätta arbetsgivaren om detta.

Vidare ska arbetstagaren så snart det är möjligt meddela arbetsgivaren när arbetstagaren beräknar kunna återgå i arbete.

Samma sak gäller om arbetstagaren blir arbetsoförmögen på grund av olycksfall eller arbetsskada eller om arbetstagaren måste avhålla sig från arbete på grund av risk för överföring av smitta och rätt föreligger till ersättning enligt lagen om ersättning åt smittbärare.

Sjuklön ska som huvudregel inte utges för tid innan arbetsgivaren fått anmälan om sjukdomsfallet (8 § 1 st SjLL).

Mom 3 Försäkran och läkarintyg

Mom 3:1 Försäkran

Arbetstagaren ska lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkran om att arbetstagaren har varit sjuk, uppgifter om i vilken omfattning arbetsförmågan varit nedsatt på grund av sjukdomen och under vilka dagar arbetstagaren skulle ha arbetat (9 § SjLL).

Mom 3:2 Läkarintyg

Arbetsgivaren är skyldig att utge sjuklön fr.o.m. den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan endast om arbetstagaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan och sjukperiodens längd med läkarintyg (8 § 2 st SjLL).

Om arbetsgivaren begär det ska arbetstagaren styrka nedsättningen av arbetsförmågan med läkarintyg från tidigare dag. Arbetsgivaren har rätt att anvisa läkare. Arbetsgivaren ersätter kostnad för anvisad läkare.

Mom 4 Sjuklönens storlek

Mom 4:1 Beräkning av sjukavdrag

Den sjuklön som arbetsgivaren ska betala till arbetstagaren beräknas genom att avdrag görs från lönen enligt följande.

Mom 4:2 Sjukdom t.o.m. 21:a kalenderdagen per sjukperiod

För varje timme en arbetstagare är frånvarande på grund av sjukdom görs sjukavdrag per timme med

- för den första frånvarodagen (karensdagen) i sjuklöneperioden

$$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

- fr.o.m. den andra frånvarodagen i sjuklöneperioden

$$20 \% \times \frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

Om arbetstagaren skulle ha utfört arbete på obekvämt arbetstid eller skulle ha erhållit ersättning för beredskap/jour enligt fastställd lista utges med undantag för karensdagen dessutom sjuklön med 80 procent av den ob-, beredskaps- och jourersättning som arbetstagaren gått miste om.

Anmärkningar

1. För arbetstagare som enligt försäkringskassans beslut är berättigad till sjuklön om 80 procent under hela sjuklöneperioden görs sjukavdrag enligt vad som gäller fr.o.m. den andra frånvarodagen i sjuklöneperioden.
2. Ny sjukperiod som börjar inom fem kalenderdagar från det att en tidigare sjukperiod avslutats ska betraktas som fortsättning på den tidigare sjukperioden.
3. Om arbetstagaren under de senaste tolv månaderna haft sammanlagt tio karensdagar görs sjukavdrag för den första dagen i kommande sjukperiod enligt vad som gäller fr.o.m. den andra frånvarodagen i sjuklöneperioden.
4. För arbetstagare med timlön görs avdrag per timme med 100 procent av timlönen första frånvarodagen (karensdag) 20 procent av timlönen fr.o.m. den andra frånvarodagen.

Mom 4:3 Begreppen "månadslön" och "veckoarbetstid"

Månadslön = den aktuella månadslönen. (För arbetstagare avlönad med veckolön ska månadslönen beräknas som 4,3 x veckolönen.)

Vid löneändring finns speciella regler i mom 4:4.

Med månadslön i mom 4:2 avses fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad.

Med veckoarbetstid avses antalet arbetstimmar per helgfri vecka för den enskilde arbetstagaren. Om arbetstagaren har oregelbunden arbetstid beräknas veckoarbetstiden i genomsnitt per månad eller annan förläggingscykel.

Beräkning av veckoarbetstiden görs med högst två decimaler varvid 0 – 4 avrundas nedåt och 5 – 9 uppåt.

Om olika lång arbetstid gäller för olika delar av året räknas arbetstiden per helgfri vecka i genomsnitt per år.

Mom 4:4 Ändring av lön eller veckoarbetstid

Om ändring av lön eller veckoarbetstid sker gäller följande.

Arbetsgivaren ska göra sjukavdrag med utgångspunkt från den gamla lönen respektive arbetstiden under längst den månad arbetstagaren fått besked om sin nya lön respektive ändrar arbetstid.

Om de avräkningsperioder som arbetsgivaren använder vid löneutbetalningen inte sammanfaller med kalendermånaderna, har arbetsgivaren rätt att vid tillämpning av denna bestämmelse byta ut begreppet "månad" mot "avräkningsperiod".

Mom 4:5 Sjukdom fr.o.m. 22:a kalenderdagen

För varje sjukdag (även arbetsfria vardagar samt sön- och helgdagar) görs sjukavdrag per dag enligt följande.

För arbetstagare med månadslön om högst $\frac{7,5 \times \text{prisbasbeloppet}}{12}$

$$90 \% \times \frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$$

För arbetstagare med månadslön över $\frac{7,5 \times \text{prisbasbeloppet}}{12}$

$$90 \% \times \frac{7,5 \times \text{prisbasbeloppet}}{365} + 10 \% \times \frac{(\text{månadslönen} \times 12 - 7,5 \times \text{prisbasbeloppet})}{365}$$

Sjukavdraget per dag får ej överstiga

$$\frac{\text{den fasta kontanta månadslönen} \times 12}{365}$$

Månadslönen = den aktuella månadslönen. (För arbetstagare avlönad med veckolön ska månadslönen beräknas som 4,3 x veckolönnen.)

Vid löneändring finns speciella regler i mom 4:4.

Med fast kontant månadslön jämförs vid tillämpningen av denna begränsningsregel fasta lönetillägg per månad.

Mom 5 Sjuklönetidens längd

Om arbetstagaren enligt bestämmelserna i detta avtal har rätt till sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden, ska arbetsgivaren betala sådan till arbetstagaren

- för grupp 1: t.o.m. 90:e kalenderdagen i sjukperioden
- för grupp 2: t.o.m. 45:e kalenderdagen i sjukperioden

I sjukperioden ingår dels samtliga dagar med sjukavdrag inklusive karensdag, dels arbetsfria dagar som infaller i en sjukperiod.

Arbetstagaren tillhör grupp 1

- om arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren under minst ett år i följd
- om arbetstagaren övergått direkt från en anställning i vilken arbetstagaren har haft rätt till sjuklön under minst 90 kalenderdagar.

Arbetstagaren tillhör grupp 2 i övriga fall.

Undantag 1

Om arbetstagaren under en tolv månadersperiod är sjuk vid två eller flera tillfällen är rätten till sjuklön begränsad till totalt 105 dagar för grupp 1 och 45 dagar för grupp 2. Om arbetstagaren därför under de senaste 12 månaderna, räknat från den aktuella sjukperiodens början, har fått sjuklön från arbetsgivaren ska antalet sjuklönedagar dras från 105 respektive 45. Resten utgör det maximala antalet sjuklönedagar den aktuella sjukperioden.

Med sjuklönedagar avses dels samtliga dagar med sjukavdrag inklusive karensdagar, dels arbetsfria dagar som infaller i en sjukperiod.

Rätten till sjuklön enligt lag under de första 21 kalenderdagarna i sjukperioden påverkas inte av denna begränsningsregel.

Undantag 2

Om sjukpension enligt ITP-planen börjar utges till arbetstagaren upphör rätten till sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen.

Mom 6 Vissa samordningsregler

Mom 6:1 Samordning mellan sjuklön och livränta

Om en arbetstagare på grund av arbetsskada uppbär livränta i stället för sjukpenning och detta sker under tid då arbetstagaren har rätt till sjuklön, ska sjuklönen från arbetsgivaren inte beräknas enligt mom 4, utan i stället utgöra skillnaden mellan 90 procent av månadslönen och livräntan.

Rätt till sjuklön på lönedelar upp till 7,5 prisbasbelopp föreligger inte för tid då sjukpenning enligt lagen om arbetsskadeförsäkring betalas eller för tid då rehabiliteringspenning betalas.

Mom 6:2 *Samordning mellan sjuklön och annan försäkring än ITP och TFA*

Om arbetstagaren får ersättning från annan försäkring än ITP eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) och arbetsgivaren har betalat premien för denna försäkring, ska sjuklönen minskas med ersättningen.

Mom 6:3 *Samordning mellan sjuklön och vissa ersättningar från staten*

Om arbetstagaren får annan ersättning från staten än från den allmänna försäkringen, arbetsskadeförsäkringen eller lagen om statligt personskadeskydd, ska sjuklönen minskas med ersättningen.

Mom 6:4 *Specialregel vid rätt till statligt personskadeskydd*

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf ska förmåner som utges enligt lagen om statligt personskadeskydd jämföras med motsvarande förmåner enligt lagen om allmän försäkring och lagen om arbetsskadeskydd.

Mom 7 **Inskränkningar i rätten till sjuklön**

Mom 7:1 *Skyldighet att uppge sjukdom*

Om arbetstagare vid anställningen inte har talat om att arbetstagaren lider av viss sjukdom, har arbetstagaren inte rätt till sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden vid arbetsoförmåga som beror på sjukdomen ifråga.

Mom 7:2 *Rätt till sjuklön föreligger inte om friskintyg inte kan lämnas*

Om arbetsgivaren vid anställningen har begärt friskintyg av arbetstagaren, men denne på grund av sjukdom inte har kunnat lämna sådant, har arbetstagaren inte rätt till sjuklön fr.o.m. 22:a kalender-

dagen i sjukperioden vid arbetsoförmåga som beror på sjukdomen ifråga.

Mom 7:3 Reducerad sjuklön

Om arbetstagarens sjukförmåner har nedsatts enligt lagen om allmän försäkring, ska arbetsgivaren reducera sjuklönen i motsvarande mån.

Mom 7:4 Rätt till sjuklön i skadeståndsfall

Om arbetstagaren har skadats vid olycksfall som vållats av tredje man och om ersättning inte betalas enligt TFA, ska arbetsgivaren betala sjuklön endast om – respektive i den utsträckning – arbetstagaren inte kan få skadestånd för förlorad arbetsförtjänst från den som är ansvarig för skadan.

Mom 7:5 Rätt till sjuklön vid skada eller olycksfall utanför ordinarie arbete

Om arbetstagaren har skadats vid olycksfall under förvärvsarbete för någon annan arbetsgivare eller i samband med egen rörelse, ska arbetsgivaren betala sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden endast om arbetsgivaren särskilt har åtagit sig detta.

Mom 7:6 Vissa fall då rätt till sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden inte föreligger

Rätt till sjuklön fr.o.m. 22:a kalenderdagen i sjukperioden föreligger inte

- om arbetstagaren har undantagits från sjukförsäkringsförmåner enligt lagen om allmän försäkring
- om arbetstagarens arbetsoförmåga är självförvållad
- om arbetstagaren har skadats till följd av krigsåtgärder, om inte överenskommelse om annat träffas.

Anmärkningar

1. Beträffande inskränkning i rätten till sjuklön på grund av sjukpension, se mom 5 undantag 2.

2. Beträffande inskränkning i rätten till sjuklön för arbetstagare som uppnått pensionsåldern, se § 1 mom 2:1.
3. Beträffande inskränkning i rätten till sjuklön på grund av vissa samordningsregler, se mom 6.

Mom 8 Föräldralön

Mom 8:1 Rätt till föräldralön

En arbetstagare har rätt till föräldralön från arbetsgivaren om arbetstagaren är föräldraledig med rätt till föräldrapenning eller uppstår havandeskapspenning. Detsamma gäller om arbetstagaren uppstår föräldrapenning i samband med mottagande av adoptivbarn eller fosterbarn för stadigvarande vård och barnet inte fyllt tio år.

En förutsättning för rätt till föräldralön är att arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren under minst ett år i följd.

Föräldralön betalas inte om arbetstagaren undantas från föräldrapenning enligt lagen om allmän försäkring. Om denna förmån har nedsatts ska föräldralönen reduceras i motsvarande grad.

Mom 8:2 Tid då föräldralön betalas

Föräldralön betalas

- högst en månad om arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren i ett men ej två år i följd
- högst två månader om arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren under två men ej tre år i följd
- högst tre månader om arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren under tre men ej fyra år i följd
- högst fyra månader om arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren under fyra år i följd eller mer.

Mom 8:3 Föräldralönens storlek

Föräldralön utgörs av en månadslön minus 30 avdrag enligt nedan, respektive två, tre eller fyra månadslöner minus respektive 60, 90 eller 120 avdrag enligt följande.

För varje frånvarodag med rätt till föräldraledighet (även arbetsfria vardagar samt sön- och helgdagar) görs avdrag per dag med

$$90 \% \times \frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$$

Avdraget får dock högst uppgå till

$$90 \% \times \frac{7,5 \times \text{prisbasbeloppet}}{365}$$

Om föräldraledigheten skulle bli kortare än en, två, tre respektive fyra månader, betalas inte föräldralön för längre tid än ledigheten omfattar.

Föräldralön utbetalas i den ordinarie lönerutinen i samband med föräldraledigheten.

Mom 9 Löneavdrag då rätt till föräldralön inte föreligger

Om en arbetstagare vid föräldraledighet inte har rätt till föräldralön enligt mom 8, görs löneavdrag för varje frånvarodag enligt formeln

$$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$$

Vid frånvaro del av dag (ledighetsperioden är kortare än en kalendermånad) görs löneavdrag för varje frånvarotimme enligt formeln

$$\frac{\text{månadslönen}}{169}$$

Vid tillämpning av formeln ska en deltidsanställd arbetstagares lön räknas upp till den lön som motsvarar full ordinarie arbetstid.

Mom 10 Löneavdrag vid föräldraledighet del av dag eller vissa veckodagar då rätt till föräldralön inte

föreligger (ledighetsperioden är minst en kalendermånad)

Om perioden med föräldraledighet under en del av dagen omfattar en eller flera kalendermånader, ska arbetstagarens heltidslön räknas ner i proportion till arbetstidsminskningen. Motsvarande gäller i det fall då ledigheten förlagts endast till vissa dagar i veckan. Om de avräkningsperioder som arbetsgivaren använder vid löneutbetalningen inte sammanfaller med kalendermånaderna, har arbetsgivaren rätt att vid tillämpningen av denna bestämmelse byta ut begreppet "kalendermånad" mot "avräkningsperiod".

Mom 11 Löneavdrag vid föräldraledighet med tillfällig föräldrapenning

Vid föräldraledighet med tillfällig föräldrapenning görs löneavdrag per timme enligt formeln

$$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

Mom 12 Skyldighet att styrka att föräldrapenning utgetts

Arbetstagaren är skyldig att på begäran av arbetsgivaren styrka föräldraledighet med föräldrapenning genom intyg från försäkringskassan.

§ 6 Övertidskompensation

Mom 1 Övertid

Mom 1:1 Arbete som medför rätt till övertidskompensation

Med övertidsarbete som medför rätt till övertidskompensation avses arbete som arbetstagaren har utfört utöver den ordinarie dagliga arbetstid som gäller för arbetstagaren. Dessutom måste någon av följande förutsättningar vara uppfyllda:

- övertidsarbetet har beordrats på förhand
- övertidsarbetet har godkänts i efterhand.

Beträffande deltidarbete, se mom 4.

Vid beräkning av längden av utfört övertidsarbete räknas endast halvtimmar.

Om övertidsarbetet har utförts såväl före som efter den ordinarie arbetstiden en viss dag, ska de båda övertidsperioderna räknas ihop.

Anmärkning

Lärare erhåller ersättning för övertidsarbete endast för sådan tjänstgöringstid som utlagts av arbetsgivaren.

Mom 1:2 Övertidsarbete som inte utförs i direkt anslutning till ordinarie arbetstid

Om en arbetstagare beordras att utföra övertidsarbete på tid som inte är förlagd i direkt anslutning till den ordinarie arbetstiden ges övertidskompensation som om övertidsarbetet hade utförts under minst tre timmar. Detta gäller dock inte om endast måltidsuppehåll skiljer övertidsarbetet från den ordinarie arbetstiden.

Mom 1:3 Ersättning för resekostnader vid övertidsarbete

Om arbetstagaren inställer sig till övertidsarbete enligt mom 1:2 och arbetstagaren då måste betala resekostnader ska arbetsgivaren ersätta dessa.

Mom 1:4 Beräkning av övertid om kortare arbetstid tillämpas under del av året

Om den ordinarie dagliga arbetstiden under en del av året (t.ex. sommaren) är förkortad, utan motsvarande förlängning under någon annan del av året, gäller att beräkningen av övertidsarbete som har utförts under den del av året då den kortare arbetstiden tillämpas ska göras med utgångspunkt från den längre dagliga arbetstiden (gäller inte arbetstagare med årsarbetstid).

Mom 2 Kompensationsformer och hur de beräknas

Mom 2:1 Olika typer av övertidskompensation

Kompensation för övertidsarbete kan ges antingen i pengar (övertidsersättning) eller i ledig tid (kompensationsledighet).

Kompensationsledighet ges om arbetstagaren själv vill det och om arbetsgivaren efter samråd med arbetstagaren finner att det kan ske utan olägenhet för verksamheten.

När arbetsgivaren överlägger med arbetstagaren bör arbetsgivaren även, så långt det är möjligt, beakta arbetstagarens önskemål om när kompensationsledigheten ska läggas ut.

Arbetsgivaren och lokal facklig organisation kan komma överens om annan kompensation för övertidsarbete.

Mom 2:2 Beräkning av övertidsersättning

Övertidsersättning per timme betalas enligt följande:

- a) För övertidsarbete kl 06.00 – 20.00 helgfria måndagar – fredagar

månadslönen

94

- b) För övertidsarbete på annan tid

månadslönen

72

Övertidsarbete på vardagar som är arbetsfria för den enskilde arbetstagaren jämställs med övertidsarbete på "annan tid".

Övertidsersättningen inbegriper semesterlön.

Mom 2:3 Beräkning av kompensationsledighet

Kompensationsledighet per övertidstimme ges enligt följande:

- a) För övertidsarbete kl 06.00 – 20.00 helgfria
måndagar – fredagar = 1 1/2 timme
- b) För övertidsarbete på annan tid = 2 timmar

Mom 3 Beräkning av månadslön i samband med övertidskompensation

Mom 3:1 Begreppet månadslön i övertidssammanhang

Vid beräkning av övertidsersättning enligt mom 2:2 avses med begreppet månadslön arbetstagarens aktuella fasta kontanta månadslön.

Mom 4 Överskjutande timmar vid deltid (mertid)

Mom 4:1 Begreppet mertid

Om en deltidanställd arbetstagare har utfört arbete utöver den ordinarie dagliga arbetstid som gäller för arbetstagarens deltid-

anställning (mertid) betalas mertidersättning. Mertidersättning utges upp till 8 timmar per dag eller den längre arbetstid som gäller enligt aktuellt arbetstidsschema. Ersättning per överskjutande timme ersätts enligt följande:

$$\frac{\text{månadslönen}}{3,5 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

Med månadslön avses här arbetstagarens aktuella fasta kontanta månadslön.

Med veckoarbetstid avses den deltidsanställdes arbetstid per helgfri vecka, räknat i genomsnitt per månad, eller annan schemaperiod.

Vid beräkning av längden av överskjutande arbetstid räknas endast fulla halvtimmar.

Om mertidsarbetet en dag har utförts såväl före som efter den ordinarie arbetstid som gäller för deltidsanställningen ska de båda tidsperioderna räknas ihop.

Mertidersättningen inbegriper semesterlön.

Mom 4:2 Mertidsarbete före och efter heltidsanställdas dagliga arbetstid

Om mertidsarbetet utförs utöver den ordinarie dagliga arbetstid som gäller för heltidsanställning i motsvarande befattning ges övertidskompensation enligt mom 1 – 3.

Är lördag, söndag eller helgdag arbetsfri dag utges övertidersättning enligt mom 1 – 3.

Vid tillämpningen av formlerna för beräkning av övertidersättning i mom 2 ska arbetstagarens lön räknas upp till den lön som motsvarar heltid.

§ 7 Restidsersättning

Mom 1 Rätt till restidsersättning

Arbetstagaren har rätt till restidsersättning enligt mom 2 och 3 nedan om inte arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om att kompensation för restid ska utges i annan form. Förekomsten av restid kan t.ex. beaktas vid fastställande av lönen.

Mom 2 Restid

Med restid som medför rätt till ersättning avses den tid under en beordrad tjänsteresa som går åt för själva resan till bestämmelseorten.

Restid som faller inom klockslagen för arbetstagarens ordinarie dagliga arbetstid räknas som arbetstid. Vid beräkning av restid medtas därför endast tjänsteresor utanför arbetstagarens ordinarie arbetstid.

För arbetstagare vars ordinarie arbetstid inte är bestämd i kollektivavtal utges inte restidsersättning för tid mellan kl 08.00 och 17.00 på helgfri måndag – fredag.

Vid beräkning av restid ska endast fulla halvtimmar tas med.

Om restid föreligger såväl före som efter den ordinarie arbetstiden en viss dag, ska de båda tidsperioderna räknas ihop.

Om arbetsgivaren har bekostat sovplats på tåg eller båt under resan eller under en del av resan, ska tiden kl 22.00 – 08.00 inte räknas med.

Som restid räknas även normal tidsåtgång då arbetstagaren under en tjänsteresa själv kör bil eller annat fordon, oavsett om detta tillhör arbetsgivaren eller ej.

Resan ska anses påbörjad och avslutad i enlighet med de bestämmelser som gäller för traktamentsberäkning eller motsvarande hos respektive arbetsgivare.

Mom 3 Ersättning

Restidsersättning betalas per timme med

$$\frac{\text{månadslönen}}{240}$$

När resan har företagits under tiden från kl 18.00 fredag fram till kl 06.00 måndag eller från kl 18.00 dag före arbetsfri helgdagsafton eller helgdag fram till kl 06.00 dag efter helgdag är ersättningen i stället

$$\frac{\text{månadslönen}}{190}$$

Restidsersättning enligt divisorn 240 betalas för högst sex timmar per kalenderdygn.

Med månadslön avses arbetstagarens aktuella fasta kontanta månadslön.

Vid tillämpningen av formlerna för beräkning av restidsersättning ska en deltidsanställd arbetstagares lön räknas upp till den lön som motsvarar full ordinarie arbetstid.

Restidsersättningen inbegriper semesterlön.

§ 8 Lön för del av löneperiod samt beräkning av timlön

Mom 1 Beräkning av dagslön

Om en arbetstagare börjar eller slutar sin anställning under löpande kalendermånad beräknas lönen på följande sätt. För varje kalenderdag som anställningen omfattar betalas en dagslön. Med dagslön

avses den fasta kontanta månadslönen gånger 12, dividerat med 365. Med månadslön avses fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad.

Mom 2 Beräkning av timlön

Ersättning per timme utgörs av $\frac{\text{månadslönen}}{169}$

Vid tillämpning av formeln ska en deltidsanställd arbetstagares lön räknas upp till den lön som motsvarar full ordinarie arbetstid.

§ 9 Ferielön

Mom 1 Definitioner

För lärare med ferier gäller följande:

Ferielöneår är den tidsperiod om tolv månader, som förflyter från ferielöneårets början på hösten till motsvarande tidpunkt därpå följande höst.

Arbetsår är den tidsperiod under ferielöneåret som arbetstagaren är tjänstgöringsskyldig.

Ferier är sommar- och vinterferier då arbetstagaren inte är tjänstgöringsskyldig.

Ferielön är den lön som arbetstagaren har rätt till under ferietid.

Anmärkning

Se vidare § 4 Semester mom 3:1 *Arbetstagare med ferier* och mom 3:2 *Semesterledighet som inte kunnat förläggas till ferietid*.

Mom 2 Beräkning av ferielön

Under sommar- och vinterferier utbetalas ferielön. Denna utgörs av månadslönen om arbetstagaren inte har varit frånvarande av annan anledning än sådan som enligt § 17 semesterlagen är semesterlönegrundande.

Mom 3 Ferielöneavdrag

För icke semesterlönegrundande frånvaro görs avdrag på månadslönen enligt nedan:

frånvaro hel kalendermånad 26,3 % av en månadslön

frånvaro hel dag 1,25 % av en månadslön

Löneavdrag överstigande en halv månadslön fördelas på flera löneutbetalningstillfällen.

Om arbetstagaren varit frånvarande hela arbetsåret av annan anledning än sådan som enligt § 17 semesterlagen är semesterlönegrundande utges ingen ferielön.

Mom 4 Arbete del av arbetsår

Vid anställning del av arbetsår intjänas ferielön (i % av månadslönnen) enligt följande:

för arbete hel kalendermånad 26,3 % av en månadslön

för arbete hel dag 1,25 % av en månadslön

Anmärkning

Under ett ferielöneår får inte månadslön, ferielön plus semestertillägg överstiga tolv månadslöner plus semestertillägg.

Mom 5 Ändrad sysselsättningsgrad

Ändras sysselsättningsgraden under arbetsåret ska ferielönen beräknas på den genomsnittliga sysselsättningsgraden under arbetsåret. Genomsnittet framräknas på grundval av antalet kalenderdagar under arbetsåret, varunder arbetstagaren haft de olika sysselsättningsgraderna. Detsamma gäller vid partiell tjänstledighet utan lön som inte är semesterlönegrundande.

§ 10 Permission, tjänstledighet och annan ledighet

Mom 1 Permission

Permission (= kort ledighet med lön) beviljas i regel endast för del av arbetsdag. I särskilda fall kan dock permission beviljas även för en eller flera dagar t.ex. vid hastigt påkommande sjukdom hos någon nära anhörig som bor hemma hos arbetstagaren eller vid någon nära anhörigs frånfälle. Med nära anhörig avses make/maka, barn, barnbarn, syskon, föräldrar och svärföräldrar. Med make/maka jämställs person som arbetstagaren sammanlever med under äkten-skapsliknande förhållanden, d v s om man har samma mantals-skrivningsadress eller sammanbor och har hemmavarande gemen-samma barn.

Mom 2 Tjänstledighet

Mom 2:1 Beviljande av tjänstledighet

Tjänstledighet (= ledighet minst en dag utan lön) kan beviljas, om arbetsgivaren finner att det kan ske utan olägenhet för verksamheten hos arbetsgivaren.

När arbetsgivaren beviljar tjänstledighet ska man för arbetstagaren ange vilken tidsperiod tjänstledigheten omfattar. Tjänstledighet får inte förläggas så att den inleds och/eller avslutas på sön- eller helgdag, som är arbetsfri för den enskilde arbetstagaren. För arbetstaga-

re som har veckovilan förlagd till någon annan dag än sön- eller helgdag ska motsvarande tillämpas.

Mom 2:2 *Beräkning av tjänstledighetsavdrag*

När en arbetstagare är frånvarande på grund av tjänstledighet, görs avdrag enligt följande:

- a) Om arbetstagaren är tjänstledig under en period av högst fem arbetsdagar, ska för varje arbetsdag då arbetstagaren är tjänstledig avdrag göras med

$$\frac{1}{21} \text{ av månadslönen}$$

- b) Om arbetstagaren är tjänstledig under en period längre än fem arbetsdagar, ska för varje tjänstledighetsdag (även vardag som är arbetsfri för den enskilde arbetstagaren samt sön- och helgdagar) avdrag göras med dagslönen. Med dagslön avses här fast kontant månadslön x 12 dividerat med 365.

- c) Om en tjänstledighetsperiod omfattar en eller flera hela kalendermånader, ska arbetstagarens hela månadslön dras av för var och en av kalendermånaderna.

Mom 3 Annan ledighet

Mom 3:1 *Beviljande av annan ledighet*

Annan ledighet kan beviljas för del av dag, om arbetsgivaren finner att det kan ske utan olägenhet för verksamheten.

Mom 3:2 *Beräkning av avdrag vid annan ledighet*

När en arbetstagare är frånvarande på grund av annan ledighet görs avdrag för varje full halvtimme.

$$\text{Avdrag per timme} = \frac{1}{169} \text{ av månadslönen}$$

För en deltidsanställd arbetstagare ska deltidslönen först räknas upp till den lön som motsvarar full ordinarie arbetstid.

Mom 4 Månadslön

Med månadslön avses i denna paragraf fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad.

I månadslönen ska inte inräknas värdet av naturaförmåner eller ersättningar för kostnader i tjänsten.

Mom 5 Intermittent deltidarbete

Om arbetstagaren är deltidsanställd och arbetar full ordinarie arbetstid endast under vissa av veckans arbetsdagar (s.k. intermittent deltidarbete), ska tjänstledighetsavdrag vid tjänstledighet del av kalendermånad göras enligt följande:

Månadslönen dividerad med

$$\frac{\text{antalet arbetsdagar/vecka} \times 21}{5}$$

Exempel

Antal arbetsdagar/vecka	Avdrag/arbetsdag
4	$\frac{\text{månadslönen}}{16,8}$
3,5	$\frac{\text{månadslönen}}{14,7}$
3	$\frac{\text{månadslönen}}{12,6}$
2,5	$\frac{\text{månadslönen}}{10,5}$
2	$\frac{\text{månadslönen}}{8,4}$

Med "antal arbetsdagar/vecka" avses arbetsdagar per helgfri vecka, beräknat i genomsnitt per månad eller längre begränsningsperiod enligt gällande schema.

Avdrag enligt ovan ska göras för varje dag som arbetstagaren är tjänstledig och som annars skulle varit arbetsdag för arbetstagaren.

Beträffande begreppet månadslön se mom 4.

Om en tjänstledighetsperiod omfattar en eller flera hela kalendermånader, ska arbetstagarens hela månadslön dras av för var och en av kalendermånaderna.

§ 11 Uppsägning

Mom 1 Uppsägning från arbetstagarens sida

Mom 1:1 Uppsägningstid

Arbetstagare anställd **efter 1998-01-01** ska tillämpa uppsägningstiderna i LAS (bilaga), om inte annat följer av mom 3:1. Anställningstidens längd beräknas enligt 3 § LAS.

Arbetstagare anställd **före 1998-01-01** har tre månaders uppsägningstid om inte annat följer av mom 3:1.

Mom 1:2 Formen för uppsägning

För att det inte ska uppstå tvist om huruvida uppsägning har skett eller inte, bör arbetstagaren göra sin uppsägning skriftligen. Om uppsägningen ändå sker muntligen bör arbetstagaren så snart som möjligt bekräfta den skriftligen till arbetsgivaren.

Mom 2 Uppsägning från arbetsgivarens sida

Mom 2:1 Uppsägningstid

Vid uppsägning av arbetstagare anställd **efter 1998-01-01** gäller uppsägningsreglerna i LAS (bilaga) om inte annat följer av mom 3:1. **Anställningstidens längd beräknas enligt 3 § LAS.**

Vid uppsägning av arbetstagare anställd **före 1998-01-01** är arbetsgivarens uppsägningstid följande om inte annat följer av mom 3:1 nedan.

Arbetstagarens ålder	Uppsägningstid
t.o.m. 34 år	3 mån
fr.o.m. 35 år	4 mån
fr.o.m. 40 år	5 mån
fr.o.m. 45 år	6 mån

Mom 2:2 Turordningsregler vid uppsägning p.g.a. arbetsbrist

De lokala parterna ska vid aktualiserad personalinskränkning värdera arbetsgivarens krav och behov i bemanningshänseende. Om dessa behov inte kan tillgodoses med tillämpning av lag ska turordning fastställas med avsteg från lagens bestämmelser.

De lokala parterna ska därvid göra ett urval av de anställda som ska sägas upp så att arbetsgivarens behov av kompetens särskilt beaktas liksom arbetsgivarens möjligheter att bedriva konkurrenskraftig verksamhet och därmed bereda fortsatt anställning.

Det förutsätts att de lokala parterna, på endera partens begäran, träffar överenskommelse om fastställande av turordning vid uppsägning med tillämpning av 22 § LAS och de avsteg från lagen som behövs.

De lokala parterna kan också med avvikelser från bestämmelserna i 25–27 §§ LAS överenskomma om turordning vid återanställning. Därvid ska kriterierna ovan gälla.

Det åligger de lokala parterna att på begäran föra förhandlingar som sägs i föregående stycken liksom att skriftligen bekräfta träffade överenskommelser.

Enas inte de lokala parterna, äger förbundsparterna, om endera begär det, träffa överenskommelse i enlighet med ovan angivna riktlinjer.

Det förutsätts att arbetsgivaren inför behandlingen av frågorna som berörs enligt ovan tillhandahåller den lokala respektive den centrala avtalsparten relevant faktaunderlag.

Anmärkning

Utan lokal eller central överenskommelse enligt ovan kan uppsägning på grund av arbetsbrist respektive återanställning prövas enligt lag med iakttagande av förhandlingsordningen.

Mom 2:3 Förlängd uppsägningstid

För arbetstagare, som sagts upp på grund av arbetsbrist och vid uppsägningdagen uppnått 55 års ålder och då har tio års sammanhängande anställningstid, förlängs den uppsägningstid som gäller i branschavtalet eller LAS med sex månader.

Mom 2:4 Skriftligt varsel

Varsel vid uppsägning p.g.a. personliga skäl som arbetsgivaren enligt LAS ska ge lokalt till arbetstagarorganisation ska anses ha skett, när arbetsgivaren har överlämnat en varselskrivelse till den lokala arbetstagarparten eller två arbetsdagar efter det att arbetsgivaren har avsänt skrivelsen i rekommenderat brev under respektive förbunds adress.

Varsel som arbetsgivaren har gett under semesterstopp, anses ha skett dagen efter den då semesterstoppet upphörde.

Mom 2:5 Lön under uppsägningstid

I anslutning till 12 § LAS gäller följande för arbetstagare som inte kan beredas arbete under uppsägningstiden.

Om ersättning för jour- eller beredskapstjänstgöring normalt skulle ha betalats till arbetstagaren, ska för varje kalenderdag då arbets-

tagaren inte kan erbjudas arbete, sådan ersättning anses uppgå till 1/365 av den ersättning som arbetstagaren fått under närmast föregående tolv månaders period.

Mom 3 Övriga bestämmelser vid uppsägning

Mom 3:1 Visstidsanställda

För arbetstagare med tidsbegränsad anställning gäller inte mom 1 och 2, utan tillämpliga regler i LAS gäller.

Mom 3:2 Skadestånd då arbetstagaren inte iakttar uppsägningstiden

Om arbetstagaren lämnar sin anställning utan att iaktta uppsägningstiden eller del av denna, har arbetsgivaren rätt till skadestånd för den ekonomiska skada och olägenhet som därigenom vållas, dock högst med ett belopp som motsvarar summan av arbetstagarens intjänade och inestående lön, semesterersättning, sparad semester, ferielön, övertidsersättning eller annan inestående lönedel.

§ 12 Arbetstid

Mom 1 Avtalets omfattning

Detta avtal ersätter arbetstidslagen i dess helhet.

Mom 2 Ordinarie arbetstid för arbetstagare utan årsarbetstid och ferier

Den ordinarie arbetstiden för heltidsanställd arbetstagare får inte överstiga 40 timmar i genomsnitt per helgfri vecka under en begränsningsperiod om högst sex månader. Tillämpas kortare arbetstid, ska den lägre veckoarbetstiden tillämpas vid genomsnittsberäkningen.

I vecka då helgdag infaller på någon av dagarna måndag – lördag (lätthelgdag) minskas den ordinarie arbetstiden med det antal ordinarie arbetstimmar som annars skulle ha fullgjorts sådan dag.

Påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton likställs med lätthelgdag.

Anmärkning

Parterna är ense om att olika lång arbetstid kan tillämpas under olika delar av året.

För heltidsanställd arbetstagare vars ordinarie arbetstid också infaller på lätthelgdagar utgör den ordinarie arbetstiden högst 38,25 timmar per vecka i genomsnitt under en begränsningsperiod om högst sex månader.

Anmärkning

Vid utläggning av arbetstid och fridagar ska eftersträvas lika lång årlig arbetstid och totalantal fridagar, oavsett om arbetstiden förläggs som dagarbetstid eller efter olika typer av scheman. Detta innebär bl a att om den ordinarie arbetstiden inte omfattar samtliga s.k. lätthelgdagar, ska arbetstiden fastställas i proportion till antalet sådana dagar med ordinarie arbetstid under kalenderåret.

Mom 3 Arbetstid för lärare

Den ordinarie arbetstiden för lärare med ferier utgör högst 1 760 timmar per ferielöneår. Lärare med ferier är tjänstgöringsskyldiga under högst 194 dagar per ferielöneår.

Arbetsgivaren ska om inte särskilda skäl finns förlägga viss del av arbetstiden utanför den ordinarie arbetsplatsen.

Anmärkning

Parterna är överens om att arbetstidens förläggning och arbetstid som fullgörs utanför arbetsplatsen kan regleras i lokala arbetstidsavtal. För att stödja denna utveckling är de centrala parterna överens om att bistå de lokala parterna om endera parten begär det. Kommer de lokala parterna inte överens ska frågan efter begäran avgöras centralt.

Mom 4 Övertid

Vid behov får övertid tas ut i den utsträckning som medges i detta avtal. Meddelande om övertidsarbete ska lämnas i så god tid som möjligt, dock senast före sista rast under ordinarie arbetstid.

Med övertid avses arbete utöver det ordinarie arbetstidsmåttet för heltidsanställd.

Övertid får tas ut med högst 48 timmar under en tid av fyra veckor eller 50 timmar under en kalendermånad, dock med högst 100 timmar under ett verksamhetsår. Utöver vad nedan anges får dessa 100 timmar inte överskridas vid någon tidpunkt under verksamhetsåret.

Vid uttag av kompensationsledighet för övertidsarbete ska motsvarande tid återföras som tillgänglig övertid.

De lokala parterna kan träffa överenskommelse om följande avvikelser:

- Begränsningsperioden verksamhetsår för uttag av 100 timmar övertid kan ersättas med annan bestämd tolv månadersperiod.
- Extra övertid utöver övertidsutrymmet på 100 timmar kan tas ut. Sådan avvikelse gäller dock under en tid av högst en månad. Om avvikelsen omfattar längre period än en månad ska överenskommelsen godkännas av central arbetstagarorganisation.

Mom 5 Nödfallsövertid

Har en natur- eller olyckshändelse eller annan liknande omständighet, som arbetsgivaren inte kunnat förutse, vållat avbrott i verksamheten eller medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada på liv, hälsa eller egendom, ska övertid som fullgjorts med anledning därav inte beaktas vid beräkning av övertid enligt mom 4.

Arbetsgivaren ska snarast underrätta lokal arbetstagarorganisation om övertidsarbetet.

Om nödfallsövertid pågår längre tid än två dygn från arbetets början ska det anmälas till central arbetstagarorganisation.

Mom 6 Mertid

Vid behov får mertid tas ut i den utsträckning som framgår av detta avtal. Med mertid förstås sådan arbetstid som vid deltidsanställning överstiger arbetstagares ordinarie arbetstid.

Mertid får tas ut med högst 200 timmar under ett verksamhetsår. Mertid får också tas ut med tillämpning av de villkor för nödfallsövertid som anges i mom 5.

Mom 7 Registrering av övertid

Arbetsgivaren ska föra de anteckningar som krävs för beräkning av övertid och mertid enligt mom 4 respektive 6.

Arbetstagaren, lokal eller central arbetstagarorganisation har rätt att ta del av dessa anteckningar.

Mom 8 Arbetstidsförläggning

Arbetstidens förläggning anges i arbetstidsschema som fastställs av arbetsgivaren efter samråd med lokal facklig part eller berörd arbetstagarorganisation. Arbetstidsschema bör anslås senast 14 dagar före det ska börja tillämpas.

Arbetsgivaren ska lämna arbetstagarorganisation besked om ändring i arbetstidsschema senast 14 dagar i förväg. Sådant besked får dock lämnas kortare tid i förväg, om verksamhetens art eller händelser som inte har kunnat förutses ger anledning till det.

Anmärkning

I samband med fastställande av arbetstidsschema ska en fast indelning avseende sjudagarsperioder för beräkning av veckovila anges (se mom 11). Periodindelningen fastställs av arbetsgivaren.

Mom 9 Raster, måltidsuppehåll och pauser

Om de lokala parterna inte enas om annat ska raster läggas ut så att arbetstagarna inte utför arbete mer än fem timmar i följd. Rast innebär sådant avbrott i den dagliga arbetstiden då arbetstagaren inte är skyldig att stanna kvar på arbetsplatsen. Raster får bytas ut mot måltidsuppehåll vid arbetsplatsen om det är nödvändigt med hänsyn till arbetsförhållandena eller sjukdomsfall eller annan händelse som arbetsgivaren inte kunnat förutse. Måltidsuppehåll ingår i arbetstiden.

Arbetsgivaren ska ordna arbetet så att arbetstagaren kan ta de pauser som behövs utöver rasterna. Om arbetsförhållandena kräver det kan istället särskilda arbetspauser läggas ut. Pauser ingår i arbetstiden.

Mom 10 Dygnsvila

Dygnsvila ska omfatta minst elva sammanhängande timmar per 24-timmarsperiod. De lokala parterna kan träffa överenskommelse om avvikelser från dygnsvileregeln.

Mom 11 Veckovila

Arbetstagare ska beredas minst 36 timmars sammanhängande ledighet (veckovila) under varje period om sju dagar (beträffande indelningen i sjudagarsperioder, se anmärkning mom 8).

De lokala parterna kan träffa överenskommelse om avvikelser från regeln om veckovila.

Veckovila ska så långt möjligt förläggas till veckoslut.

Tid då arbetstagaren har beredskapstjänst räknas inte som veckovila.

§ 13 Obekväm arbetstid, beredskap och jour

Mom 1 Obekväm arbetstid

Mom 1:1 Begreppet obekväm arbetstid

Med obekväm arbetstid avses den del av det ordinarie arbetstidsmättet som förläggs utanför kl 06.00 och kl 19.00 under måndag – fredag.

Anmärkning

Lärare erhåller ersättning för obekväm arbetstid endast för sådan tjänstgöringstid som utlagts av arbetsgivaren.

Mom 1:2 Ersättningsregler för obekväm arbetstid (ob-tillägg)

	Kronor/timme från och med		
	<u>1/5-04</u>	<u>1/5-05</u>	<u>1/5-06</u>
A	75:80	77:50	79:40
<ul style="list-style-type: none"> • Tid från kl 19.00 dag före långfredagen till kl 07.00 dagen efter annandag påsk. • Tid från kl 19.00 dag före pingstafton, midsommarafton, julafton eller nyårsafton till kl 07.00 vardag närmast efter helgdagsafton. 			
B (Dock inte tid som avses under A)	39:60	37:90	38:70
<ul style="list-style-type: none"> • Tid från kl 00.00 till kl 24.00 lördag, söndag, helgdag eller dag som både föregås och efterföljs av söndag eller helgdag, varvid jul- och nyårsafton jämföras med helgdag. • Tid från kl 16.00 till kl 24.00 vardag närmast före trettondag jul, första maj, Kristi himmelfärds dag eller alla helgons dag. 			

- Tid från kl 00.00 till kl 07.00 måndag eller vardag närmast efter trettondag jul, första maj eller Kristi himmelfärds dag.
- Tid från kl 19.00 till kl 24.00 fredag som ej omfattas av ob-tilläggs tid ovan.

C (Dock inte tid som avses under A eller B) **30:70** **31:40** **32:20**

- Tid från kl 22.00 till kl 24.00 måndag till torsdag samt från kl 00.00 till kl 06.00 tisdag till fredag.

D (Dock inte tid som avses under A eller B) **15:90** **16:20** **16:60**

- Tid från kl 19.00 till kl 22.00 vardag.

Ob-tilläggs tid kategori A, B, C respektive D sammanräknas var för sig. Sammanräknad tid per avlöningsperiod av vardera slaget avrundas i förekommande fall till hela och halva timmar, varvid påbörjad halvtimme räknas som hel halvtimme. Ob-tillägg utges inte för sammanräknad avrundad tid understigande en timme per avlöningsperiod.

Ob-ersättningen inbegriper semesterlön.

Mom 1:3 ***Ob-tilläggets inverkan på sjuklön och övertidsersättning***

Tillägg för obekväm arbetstid enligt mom 1:2 är inte att betrakta som en del av den fasta lönen och räknas alltså inte in i belopp för beräkning av övertidsersättning.

Ob-tilläggets inverkan på sjuklön regleras i § 5 mom 4:2 för månadsavlönade respektive i § 5 mom 4:3 för timavlönade.

Mom 1:4 ***Övriga bestämmelser***

Tillägg för obekväm arbetstid kan inte avse samma tid som övertidsersättning eller restidsersättning betalats för. Tillägg för obekväm arbetstid kan i individuella fall räknas om till fasta månadsbelopp.

Arbete på obekväm tid ska beordras eller förvarnas om möjligt minst en vecka (fem arbetsdagar) i förväg.

Mom 1:5 *Andra lokala lösningar*

De lokala parterna får träffa överenskommelse om annan lösning.

Mom 2 **Beredskapstjänst**

Mom 2:1 *Begreppet beredskapstjänst*

Med beredskapstjänst avses tid då arbetstagaren inte har arbetskyldighet men åläggs att vara anträffbar för att inom föreskriven tid efter varsel infinna sig på arbetsstället.

Mom 2:2 *Ersättningsregler för beredskapstjänst*

Beredskapstjänst ersätts	<u>månadslönen</u>
per beredskapstimme med	1400

Dock gäller följande:

fredag – söndag från fredag kl 18.00 till lördag kl 07.00	<u>månadslönen</u> 1000
--	----------------------------

från lördag kl 07.00 till söndag kl 24.00	<u>månadslönen</u> 700
---	---------------------------

Vid helger gäller följande:

från kl 18.00 dagen före till kl 07.00 trettondagen, 1 maj, Kristi himmels-	<u>månadslönen</u> 1000
--	----------------------------

färdsdag och alla helgons dag från kl 07.00 trettondagen, 1 maj, Kristi himmelsfärdsdag och alla helgons dag till kl 00.00 första vardagen efter respektive helg	<u>månadslönen</u> 700
--	---------------------------

från kl 18.00 skärtorsdagen samt från kl 07.00 pingst-, midsommar-,	<u>månadslönen</u> 350
--	---------------------------

jul- och nyårs- afton till kl 00.00
första vardagen efter respektive helg

Beredskapsersättning betalas per pass för lägst åtta timmar. Vid tillämpningen av formlerna för beräkning av beredskapsersättning ska en deltidsanställd arbetstagares lön räknas upp till den lön som motsvarar full ordinarie arbetstid.

Beredskapsersättningen inbegriper semesterlön.

Mom 2:3 Minsta tid för övertidsberäkning

Vid påkallad inställelse i arbete betalas övertidsersättning för den arbetade tiden, dock minst tre timmar. Ersättning för resekostnad i anslutning till sådan inställelse betalas också.

Mom 2:4 Övriga bestämmelser

Beredskapstjänst ska fördelas så att den inte oskäligt belastar en enskild arbetstagare.

Schema för beredskapstjänst bör upprättas i god tid.

Mom 2:5 Andra lokala lösningar

De lokala parterna får träffa överenskommelse om annan lösning.

Anmärkning

Mom 2 Beredskapstjänst gäller inte lärare.

Mom 3 Jourtid

Mom 3:1 Begreppet jourtid

Med jourtid avses tid då arbetstagaren inte har arbetskyldighet men är skyldig att stå till arbetsgivarens förfogande på arbetsstället för att när behov uppkommer utföra arbete.

Mom 3:2 Ersättning för jourtid

Jourtid ersätts per jourtimme med månadslönen
600

Dock gäller följande:

fredag – söndag

från fredag kl 18.00 till lördag kl 07.00 månadslönen
400

från lördag kl 07.00 till söndag kl 24.00 månadslönen
300

Vid helger gäller följande:

från kl 18.00 dagen före till kl 07.00 månadslönen
trettondagen, 1 maj, Kristi himmels-
färds dag och alla helgons dag 400

från kl 07.00 trettondagen, 1 maj, månadslönen
Kristi himmelsfärds dag och alla 300
helgons dag till kl 00.00 första
vardagen efter respektive helg

från kl 18.00 skärtorsdagen samt månadslönen
från kl 07.00 pingst-, midsommar-, 150
jul- och nyårsafton till kl 00.00
första vardagen efter respektive helg

Jourtid ersättning utges per pass för lägst åtta timmar, i förekommande fall minskat med tid för vilken övertidsersättning betalats.

Jourtid ersättningen inbegriper semesterlön.

Mom 3:3 Övriga bestämmelser

Överenskommelse om undantag från ovanstående ersättningsregler kan träffas med arbetstagare i mer kvalificerad befattning som får skälig ersättning på annat sätt.

Jourtid ska fördelas så att den inte oskäligt belastar en enskild arbetstagare.

Schema för jourtid bör upprättas i god tid.

Mom 3:4 Andra lokala lösningar

De lokala parterna får träffa överenskommelse om annan lösning.

§ 14 Personalbostad

Mom 1 Personalbostad

Med personalbostad förstås bostad som ägs eller disponeras av arbetsgivaren och som upplåts i samband med anställning.

Hysesförhållande som beror av anställning regleras enligt gällande lag i den mån inte annat följer av detta avtal.

Mom 2 Upplåtelse och ersättning

Personalbostad upplåts genom skriftligt hyresavtal. Dessutom ska av skriftligt anställningsbesked framgå att personalbostad upplåts.

För nyttjande av personalbostad får utan föregående uppsägning tas ut den hyra och tillämpas de villkor i övrigt, som fastställs enligt vid varje tillfälle gällande regler på bostadsmarknaden.

Anmärkning

Härmed avses normalt de hyresvillkor, som tid efter annan antingen överenskomms mellan lokal fastighetsägarförening/allmännyttigt bostadsföretag, å ena sidan och hyresgästorganisation, å den andra, eller fastställs av hyresnämnd/domstol.

Mom 3 Överlåtelse eller upplåtelse i andra hand

Utan arbetsgivarens medgivande får inte

- hyresrätt till personalbostad överlåtas
- hyresgäst upplåta personalbostad i andra hand.

Mom 4 Uppsägning av personalbostad

Uppsägning från hyresvärdens sida beträffande personalbostad ska vara skriftlig.

Hyresavtal för personalbostad kan av arbetsgivaren sägas upp för att upphöra att gälla med en minsta uppsägningstid av en månad i följande fall:

- då arbetstagarens anställning ska upphöra
- då arbetstagaren inte erlagt hyra
- då arbetstagaren vidtagit åtgärd i strid mot mom 3.

Dock gäller vid uppsägning av hyresavtal på grund av anställningsupphörande att

- om arbetstagaren vid uppsägningstillfället av hyresavtalet har rätt till en uppsägningstid – vad gäller anställningen – som är längre än en månad, ska arbetsgivaren iaktta motsvarande uppsägningstid vad gäller hyresavtalets upphörande
- om anställningen upphör på grund av att arbetstagaren avlider, gäller hyreslagens uppsägningstider.

Uppsägningstid enligt momentet gäller för hyresavtal med bestämd hyrestid som är längre än tre månader och för hyresavtal som gäller för obestämd tid.

Om arbetsgivaren har sagt upp hyresavtalet för personalbostaden i samband med anställningens upphörande har hyresgästen eller medhyresgäst inte rätt till förlängning av avtalet.

Mom 5 Personalbostad som ska rivas eller byggas om

Om fastigheten i vilken personalbostaden är belägen ska rivas eller byggas om på sådant sätt att bostaden inte längre kan ställas till arbetstagarens förfogande, bedöms bostadsfrågan på samma sätt som om bostaden vid arbetstagarens inflyttning tillhandahållits såsom icke personalbostad.

§ 15 Giltighetstid

Detta avtal gäller t.o.m. den 30 april 2007.

För tiden efter den 30 april 2007 gäller avtalet med sju dagars ömsesidig uppsägningstid.

Arbetsgivaralliansen Bransch-
kommitté Utbildning och
Folkbildning

Läraryrskommittén och Lärarnas
Riksförbunds Samverkansråd

SKTF

Svenska Kommunalarbetare-
förbundet

Sveriges Civilingenjörskommitté

Övriga avtal mellan parterna

- Överenskommelse om förhandlingsordning Arbetsgivar-alliansen – LO/PTK
- Beredskapsavtal Arbetsgivaralliansen – LO/PTK
- Överenskommelse om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering Arbetsgivaralliansen – LO/PTK
- Avtal om tjänstegruppliv (TGL) Arbetsgivaralliansen – LO/PTK
- Avtal om trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA) Arbetsgivaralliansen – LO/PTK
- Avtal om social trygghet för tjänstemän vid utlandstjänstgöring Arbetsgivaralliansen – PTK
- Pensionsavtal (ITP eller KTP) Arbetsgivaralliansen – PTK
- Reseavtal Arbetsgivaralliansen – PTK
- **Omställningsavtal** Arbetsgivaralliansen – LO/PTK
- Samverkansavtal Arbetsgivaralliansen – LO/PTK

Uppsägningstid enligt 11 § LAS (1982:80)

För både arbetsgivare och arbetstagare gäller en minsta uppsägningstid av en månad.

Arbetstagaren har rätt till en uppsägningstid av

- två månader, om den sammanlagda anställningstiden hos arbetsgivaren är minst två år men kortare än fyra år,
- tre månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst fyra år men kortare än sex år,
- fyra månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst sex år men kortare än åtta år,
- fem månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst åtta år men kortare än tio år,
- sex månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst tio år (SFS 1996:1424).